



Handläggare
Monika Lind
Telefon: 08-508 20505

Till
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd
2017-09-21

Riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg

Remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen om Riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg

Lena Lundström Stoltz
Stadsdelsdirektör

Kristina Goldring
Avdelningschef

Sammanfattning

Äldrenämnden har tagit fram ett förslag till nya riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg. Revideringen motiveras bland annat av nya föreskrifter från Socialstyrelsen och kommunfullmäktiges beslut att införa så kallad "ramtid" inom hemtjänsten. Förvaltningen välkomnar att stadens riktlinjer anpassas till kommunfullmäktiges beslut men anser att texten behöver förtydligas på några områden som stöd för biståndshandläggarens arbete och ökad rättssäkerhet för den enskilde.

Bakgrund

Äldrenämnden har tagit fram ett förslag till nya riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg. De nya riktlinjerna ska ersätta nu gällande riktlinjer för handläggning av bistånd enligt SoL och insatser enligt LSS till personer 65 år och äldre, beslutade av kommunfullmäktige 2015-05-25.

Kommunstyrelsen har remitterat förslaget till bland annat alla stadsdelsnämnder. Remisstiden sträcker sig till den 2 oktober 2017.

Ärendet

Syftet med riktlinjerna är att säkerställa rättssäkerhet och likabehandling i bedömningen av insatser. Riktlinjerna ska också ge stöd och vägledning för biståndshandläggare i det praktiska arbetet.

Revideringen av riktlinjerna motiveras bland annat av nya föreskrifter och anvisningar från Socialstyrelsen och kommunfullmäktiges beslut att införa så kallad ”ramtid” inom hemtjänsten.

Äldreförvaltningen sammanfattar i bifogat tjänsteutlåtande de förändringar som de nya riktlinjerna medför. Exempel på förändringar är:

- De nya riktlinjerna innehåller ett stycke som anger ramar för handläggarens arbete med särskilt utsatta grupper, som till exempel äldre som utsatts för hot och våld och äldre som lever i hemlöshet.
- Det avsnitt i riktlinjerna som anger vad som gäller för företrädare har kompletterats med en utvecklande text om rätten att anlita ombud vid kontakt med myndigheter.
- Riktlinjerna är kompletterade med ett stycke som anger hur beställningen av hemtjänst ska utformas utifrån ”ramtid”.
- En annan nyhet är att staden inte längre tillämpar möjligheten att anställa anhöriga inom hemtjänsten om det inte finns särskilda skäl för det.
- Normal pensionsålder kan vara 67 i stället för 65 år, vilket kan påverka möjligheten att ha kvar insatsen daglig verksamhet fram till den åldern.
- Riktlinjerna för bostadsbidrag för personer med funktionsnedsättning har uppdaterats utifrån socialförvaltningens nya tillämpningsanvisningar.
- Personer med funktionsnedsättning ska enligt de nya riktlinjerna kunna ha kvar möjligheten till sysselsättning även efter uppnådd pensionsålder, om det fyller ett viktigt behov för den enskilde.

- Biståndshandläggaren ska informera personer som är över 65 år och i behov av insatser om hur de kan anpassa sin bostad för att skapa trygghet.
- Riktlinjerna kompletteras med ett stycke som handlar om icke biståndsbedömda insatser. Biståndshandläggaren ska ha god kännedom också om dessa insatser.
- Ett nytt stycke är infogat i riktlinjerna som anger folkbokföringskommunens skyldigheter och vad som gäller vid flytt från annan kommun till Stockholm. Vidare regleras vad som gäller för personer som är medborgare i andra länder.

Ärendets beredning

Remissvaret har beretts inom beställaravdelningen för äldre, funktionsnedsatta och socialpsykiatri. Nämndens pensionärsråd ska behandla ärendet på sitt sammanträde 2017-09-15.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen välkomnar att äldrenämnden tagit fram ett förslag till revidering av gällande riktlinjer för att anpassa dem till införandet av ramtid inom hemtjänsten, men menar att texten behöver förtydligas på flera punkter. Skrivningen behöver ses över för att det tydligare ska framgå vad som är beställar- och utförarfrågor och vilka insatser som är biståndsbedömda och inte.

För att underlätta användandet av riktlinjerna i biståndshandläggarens praktiska arbete rekommenderar förvaltningen därför att texten ses över och redigeras ytterligare.

Beställning till utföraren

Under rubriken "beställning till utföraren" på sidan 13 i förslaget reglerar riktlinjerna att *"Beställningen ska göras i så god tid att utföraren har en rimlig chans att planera och verkställa beslutet"*. Förvaltningen menar att det bör tilläggas att akuta situationer, där brukaren är i behov av omedelbar insats, måste beaktas i riktlinjerna.

Anställda anhörigvårdare

Från och med den 1 januari 2017 tillämpar staden inte anhörganställningar annat än om det finns synnerliga skäl för det. Äldrenämndens förslag till riktlinjer anger på sidan 15 att *"Beslut om att anställa anhörig fattas av enhetschef vid beställarenheten"*. Förvaltningen vill påpeka att beställarenheten endast kan ta ställning till om det finns synnerliga skäl för anhörganställning. Det är alltid utförarchefen som fattar beslut om att anställa. För att undvika missförstånd behöver texten förtydligas.

Hemtjänstinsatser

Snöskottning

På sidan 18 föreslås att snöskottning ska kunna beviljas som ”övrig insats”. Det menar förvaltningen är felaktigt, eftersom snöskottning alltid är fastighetsägarens ansvar. Om rubriken ska finnas kvar i riktlinjerna bör ansvarsförhållandet förtydligas.

Följeslagare inom hemtjänst

Formuleringen ”*det kan krävas att följeslagaren finns tillgänglig för att snabbt vara på plats för att hjälpa den enskilde hem*” på sidan 20 i förslaget är otydlig. Det bör framgå att beslut om följeslagare alltid fattas efter en individuell biståndsbedömning.

Mat och måltider

Riktlinjerna anger att den som behöver hjälp med måltider i första hand ska få det genom hjälp med matlagning. Förvaltningen anser att hela stycket på sidan 20 bör skrivas om så att det i stället framgår att den enskilde ska få hjälp utifrån en individuell bedömning. Enskede-Årsta-Vantörs kostenhet erbjuder till exempel dagligen matlådor som är näringsberäknade utifrån den äldres individuella behov.

Bistånd för egenvård

Avsnittet på sidan 22 bör utvecklas utifrån överenskommelsen ”Samverkan när enskilda patienter behöver praktisk hjälp med egenvård”. Texten behöver kompletteras med information om att egenvård som hälso- och sjukvårdsåtgärd inte gäller vid kognitiv svikt.

I avsnittets sista mening, ”*Om den enskilde beviljas eller kommer att beviljas hjälp med...*” bör tillägget ”eller kommer att beviljas” helt tas bort.

Daglig sysselsättning efter 65 år

Äldrenämnden föreslår på sidan 26 i riktlinjerna att daglig sysselsättning för personer med psykiska funktionsnedsättningar inte ska kunna ersättas med dagverksamhet efter fyllda 65. Förvaltningen menar att det bör tas bort från riktlinjerna, eftersom behovet av dagverksamhet också kan finnas för personer som tidigare har haft daglig sysselsättning.

Information om ett tryggt och anpassat boende

Förslaget till riktlinjer innebär på sidan 28 att biståndshandläggaren genom rådgivning ska vara behjälplig med ansökan om förtur. Förvaltningen anser att skrivningen bör preciseras med att

biståndshandläggaren ska hjälpa till med ett intyg som underlag för ansökan om förtur.

Hemvårdsbidrag

För äldre som har dagliga behov av individnära insatser som till exempel att sköta hygien finns möjlighet att söka hemvårdsbidrag för ge ekonomisk ersättning när närstående utför insatser som annars skulle skötas av hemtjänsten. Förvaltningen menar att det i texten om hemvårdsbidrag på sidan 31 bör framgå att biståndshandläggaren i första hand ska informera om möjligheten att söka hemtjänst. Förvaltningen anser också att hemvårdsbidraget som insats bör analyseras ur ett jämställdhetsperspektiv.

EU/EES-medborgare

I riktlinjerna beskrivs på sidan 45 att EU-medborgare har rätt till fri rörlighet inom unionen, under förutsättning att personerna inte utgör en orimlig belastning för biståndssystemet enligt SoL, med hänvisning till Utlänningslagen. Förvaltningen önskar ett förtydligande i riktlinjerna kring vad som menas med en ”orimlig belastning”.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen förslår att stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen om Riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg

Bilagor

1. Riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg, remisshandling